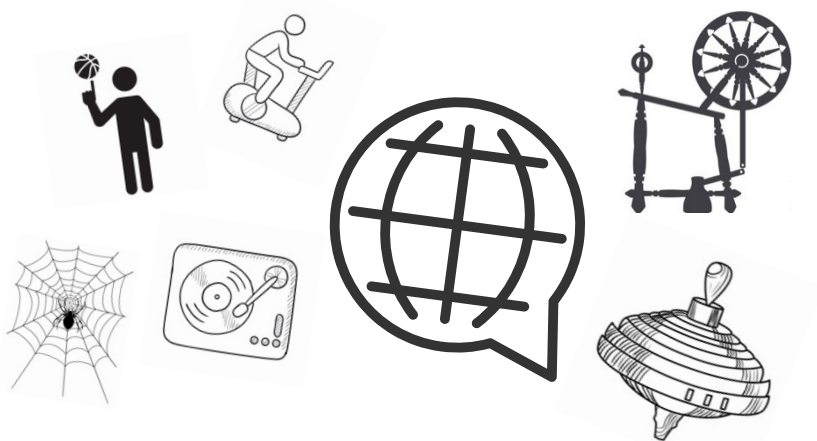

Velkommen til SpINN 2020

Torsdag 15. oktober 2020
Høgskolen i Innlandet
Stuedsted Hamar, Rom B007

Språkforskning Innafor

Et samarbeid mellom forskergruppene CorLing og Språk og samfunn

Program

08:30-09:00	Kaffe og velkomst	
09:00-10:00	Hvordan foregripe og avverge forståelsesproblemer i samtaler med andrespråksbrukere i institusjonelle kontekster?	Jan Svennevig
10:00-10:20	Pause	
10:20-10:40	Ordfinningsvansker og ordleting hos flerspråklige med demens	Pernille Hansen, Anne Marie Dalby Landmark, Hanne Gram Simonsen og Jan Svennevig
10:40-11:00	Et språktypologisk blikk på noen syntaktiske trekk i norsk innlærerspråk	Bård Uri Jensen
11:00-11:20	Epistemic verb-argument constructions in L2 Norwegian	Paulina Horbowicz og Marte Nordanger
11:20-11:40	Learner translations of metaphor	Susan Nacey og Siri Først Skogmo
11:40-12:00	Metaspråklig bevissthet som utgangspunkt for andrespråklæring	Gunhild Tveit Randen
12:00-12:30	Lunsj	
12:30-12:50	Samisk og somali i norsk skule: Ei undersøkning av språkideologiar blant lærarstudentar	Jonas Yassin Iversen
12:50-13:10	Laterals in English, Norwegian and German	Gjertrud Stenbrenden
13:10-13:30	Syllable structure in English speech produced by Congolese refugees with long transits in Uganda	Ida Syvertsen og Guri Steien
13:30-13:50	Nodar i nynorsk nettverk: Elias Blix og Arne Garborg	Anders Aschim
13:50-14:10	Anerkjennings-teori og nynorsk som sidemål	Jens Haugan
14:10-14:30	Pause	
14:30-14:50	Å investere i R-U-M-P-E: En etnografisk studie av lese- og skriveopplæringen for voksne nyankomne	Marte Monsen
14:50-15:10	Digital kommunikasjon og språk i skole-hjemsamarbeidet	Hilde Thyness
15:10-15:30	Digital kommunikasjon og språk på arbeidsplassen	Kristin Lexander
15:30-15:50	Morsmål, navngitte språk, språklige repertoarer og transspråking	Guri Steien
15:50-16:00	Avslutning	Guri, Siri og Susan
16:00-	Aperitiff	

Forebygging av forståelsesproblemer i samtaler med andrespråksbrukere

Jan Svennevig

”Bedre føre var enn etter snar” heter det i ordtaket. Og i medisinen verden snakker man også om at det er bedre å forebygge sykdom enn å behandle den. Men hvordan er det i kommunikasjon? I utgangspunktet ser det ut til at vi følger det samme prinsippet der, for når vi snakker med noen som ikke har fullgod beherskelse av norsk, forenkler de fleste av oss språket og gjør tilpasninger som skal forebygge forståelsesproblemer. Dette innlegget presenterer noen slike strategier og refererer til slutt resultatet av en undersøkelse av om de faktisk virker.

Den første strategien som blir presentert, er å foregripe problemer med potensielt vanskelige ord ved å presentere dem som nye og ukjente for samtalepartneren (Svennevig 2010). Ofte vil man oppdage de potensielle problemene først når man er underveis i produksjonen av en ytring, og dermed vil man måtte foreta en selv-reparasjon, hvor man avbryter den opprinnelige setningskonstruksjonen og i stedet introduserer termen med en forklaring av betydningen. Det kan for eksempel se slik ut: «det blir fort en del sånne- *det vi kaller syntaktiske feil* – at ordet kommer på feil plass i setningen og sånn.»

Den andre strategien er å reformulere ytringen sin på en enklere eller mer situasjonstilpasset måte (Svennevig og Urbanik, under arb.). Dette blir illustrert med eksempler fra en studie av politiavhør med andrespråksbrukere som mistenkte. Når avhørerne informerer de mistenkte om sine rettigheter, begynner de ofte med å sitere påtaleinstruksen ordrett, for eksempel slik: «du har rett til å la deg bistå av en forsvarer på ethvert trinn av saken». Deretter er det en del avhørere som ser ut til å mistenke at dette kanskje ikke er helt lett å forstå for en andrespråksbruker, og reformulerer ytringen i noe enklere og mer konkrete vendinger, for eksempel slik: «så hvis du vil, kan vi ringe til en advokat som kan være med deg i avhøret her».

Den tredje strategien går ut på å dele opp kompleks informasjon i mindre biter og å presentere dem en av gangen (Svennevig 2018). Dette gjøres ved at talerne produserer korte ytringsfragmenter med stigende intonasjon og etterlater en pause etter hver bit. De retter så blikket mot samtalepartneren og venter til de har fått en tilbakemelding i form av «mhm» eller et nikk, før de går videre med neste informasjonsbit. På den måten kan de sjekke forståelsen underveis i en lengre forklaring eller instruksjon og oppdage eventuelle forståelsesproblemer på et tidlig stadium.

Til slutt i innlegget vil jeg referere en studie som forsøkte å undersøke om slike intuitive forståelsesstrategier faktisk fører til bedre forståelse (Svennevig, Gerwing, Jensen og Allison 2019). Vi arrangerte et rollespill av en nødsamtale, hvor «operatørene» var førstespråksbrukere og skulle instruere «innringere» som var andrespråksbrukere, hvordan de skulle legge en pasient i stabilt sideleie. Vi fant at de førstespråksbrukerne som brukte mange av disse strategiene i sine instruksjoner, møtte mindre forståelsesproblemer hos andrespråksbrukerne enn de som brukte få eller ingen av dem. Så konklusjonen er at intuitive forståelsesstrategier faktisk virker, men at mange må bevisstgjøres på å bruke dem mer når de snakker med andrespråksbrukere med begrensede norskferdigheter.

Referanser

- Svennevig, Jan, 2010. Pre-empting reference problems in conversation. *Language in Society* 39, 173–202.
- Svennevig, Jan, 2018. Decomposing Turns to Enhance Understanding by L2 Speakers, *Research on Language and Social Interaction*, 51, 398-416.
- Svennevig, Jan, Jennifer Gerwing, Bård Uri Jensen, Meredith Allison, 2019. Pre-empting understanding problems in L1/L2 conversations: Evidence of effectiveness from simulated emergency calls. *Applied Linguistics* 40(2), 205-227
- Svennevig, Jan og Urbanik, Pawel (under arb.) Comprehension strategies in the communication of rights to L2 suspects in Norwegian investigative interviews.

Nodar i nynorsk nettverk: Elias Blix og Arne Garborg

Anders Aschim

«Målfolk laga sine egne nettverk lenge før sosiologane hadde funne opp begrepet», skriv Ottar Grepstad (2002, s. 372). Målrørsla er ein språkleg minoritet, men med betydelege evner til organisasjons- og lobbyverksemd gjennom meir eller mindre formelle nettverk. Dette paperet nyttar forholdet mellom to svært ulike aktørar i den tidlege målrørsla som inngang til å studere denne nettverksbygginga. Begge var bondestudentar, men alder, livssyn og livsvegar skil dei. Elias Blix (1836-1902) var den ortodokse teologen og salmediktaren som steig inn i samfunnseliten som universitetsprofessor og statsråd (Aschim, 2008). Arne Garborg (1851-1924) var fritenkjaren og den sjølvstendige kunstnaren som var ei kritisk røyst i samfunnsdebatten (Obrestad, 2001; Sørbo, 2015). Relasjonen mellom desse to er lite kjend, men dei var på ulike vis med- og motspelarar gjennom tretti år. Teoretisk byggjer paperet på teori om sosiale nettverk, særleg på Mark S. Granovetter's klassiske artikkel «The Strength of Weak Ties» (1973). Metodisk kan det karakteriserast som ein gruppebiografi, rett nok over ei minimal gruppe.

Referansar

Aschim, A. (2008). *Ein betre vår ein gong: Elias Blix*. Oslo: Samlaget.

Granovetter, M. S. (1973). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, 78(6), 1360- 1380.

Grepstad, O. (2002). *Det nynorske blikket*. Oslo: Samlaget.

Obrestad, T. (2001). *Arne Garborg: Ein biografi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal. Sørbo, J. (2015). *Arne Garborg: Frå bleike myr til alveland*. Oslo: Samlaget.

Ordfinningsvansker og ordleting hos flerspråklige med demens

Pernille Hansen, Anne Marie Dalby Landmark, Hanne Gram Simonsen & Jan Svennevig

Når vi snakker, er vi avhengige av å finne fram til ord i vårt mentale leksikon som passer til det vi prøver å formidle i en gitt kontekst. Er vi flerspråklige, må vi ta hensyn til hvilke(t) språk som er passende å trekke inn i samtalen. Nevrologiske sykdommer som demens kan føre til vansker med prosessering av ord, og til kommunikative utfordringer. I denne studien kombinerer vi en bruksbasert og en samtaleanalytisk tilnærming til språk og kommunikasjon for å se på ordfinningsvansker hos flerspråklige personer med demens, og på hvordan disse personene og samtalepartnerne deres sammen møter denne utfordringen.

Deltakerne er sju personer med demens som alle har ulike førstespråk (engelsk, japansk, tamil, vestafrikansk kreol, svensk, urdu), men det til felles at de har lært norsk som andrespråk. Datamaterialet består av videoopptak av kognitiv testing, en bildebasert benevningsstest, et språkintervju og naturlig forekommende samtaler med venner, familiemedlemmer eller helsepersonell. Kartlegging og intervjuer har foregått på flere språk, men i denne presentasjonen fokuserer vi på de norske resultatene.

Videoopptakene er brukt til å score testresultater kvantitativt og analysere interaksjon kvalitativt. En sammenligning av disse resultatene viser at ordfinningsvansker ikke nødvendigvis henger sammen med evnen til å ta aktiv del i samtale, ettersom enkelte av deltakerne og samtalepartnerne deres tok i bruk effektive kompensasjonsstrategier. Det viste seg også at deltakernes strategier hadde konsekvenser for testresultatene, for eksempel ved at ord fra andre språk ble brukt til å finne fram til et passende ord på norsk, eller gjennom kompensasjonsstrategier som fylte pauser for å holde ordet lenger og dermed skaffe seg mer tid til ordletinga.

Anerkjenningsteori og nynorsk som sidemål

Jens Haugan

Det overordna forskingsprosjektet mitt er å finne relevante teoriar og forklaringsmodellar som kan sjå utfordringane knytte til nynorsk som sidemål frå perspektiv som gjer det mogleg å både forstå desse utfordringane betre og å utvikle betre strukturar og undervisningsmetodar. Det vil altså som regel både vere eit språklæringsperspektiv og eit fagdidaktisk perspektiv i tilnærminga mi.

Eg har tidlegare argumentert for at det kan vere fruktbart å sjå på nynorsk som eit andrespråk i det norske opplæringssystemet (Haugan, 2017), og eg har brukt perspektiv på motivasjon, identitet og investering (Haugan, 2019, 2020; Norton, 2013; Dörnyei, 2009) for å forstå nokre av utfordringane knytte til nynorsk som sidemål.

I 2020 lanserte kollega Arne N. Jordet frå pedagogikkmiljøet ved Høgskolen i Innlandet boka *Anerkjennelse i skolen. En forutsetning for å læring* (Jordet, 2020). Denne boka tek utgangspunkt i teorien til den tyske sosialfilosofen Axel Honneth og bruker teorien på generelle perspektiv på læring, som så langt ser ut til å vere svært fruktbare også for det konkrete feltet nynorsk som sidemål.

I startfasen av prosjektet mitt er forskingsspørsmålet mitt i kva grad Honneths (2008 (1992)) anerkjenningsteori kan brukast for å forstå problematiske sider knytte til nynorsk som sidemål. Hypotesen min er at omgrepsapparatet til Honneth, med bl.a. omgrepsparet anerkjenning og krenking, kan forklare korfor dei fleste elevane utviklar eit mindre positivt forhold til nynorsk som sidemål. Dersom dette kan gjerast tydeleg for norsklærarar og læreplanutviklarar gjennom refleksjon med utgangspunkt i anerkjenningsteori, vil det kunne vere eit betre grunnlag for å kunne utvikle betre læreplanar og ein betre sidemålsdidaktikk.

Prosjektet er på det noverande tidspunktet i startfasen, og sjølve innlegget vil konsentrere seg rundt ein presentasjonen av teorien og ein adaptasjon til feltet nynorsk som sidemål.

Referansar

- Dörnyei, Z. (2009). «The L2 Motivational Self System». In: Dörnyei, Z. og Ushioda, E. *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Ss. 9-42.
- Jordet, A. N. (2020). *Anerkjennelse i skolen. En forutsetning for å læring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Haugan, J. (2017). Language diversity in Norway and the question of L1 and L2. In: *Beyond Philology. An International Journal of Linguistics, Literary Studies and English Language Teaching*. 14/1. Ss. 181-204.
- Haugan, J. (2019). When the first languages feels like a second language: Challenges for learners of Norwegian Nynorsk. In: *Beyond Philology. An International Journal of Linguistics, Literary Studies and English Language Teaching*. 16/1. Ss. 141-164.
- Haugan, J. (2020). Norwegian and the L2 Self. In: *Beyond Philology. An International Journal of Linguistics, Literary Studies and English Language Teaching*. 17/1. Ss. xx. (in press)
- Honneth, A. (2008). *Kamp om anerkjennelse*. Oslo: Pax. [omsetjing av Honneth 1992]
- Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation*. 2nd edition. Bristol, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters.

Epistemic verb-argument constructions in L2 Norwegian

Paulina Horbowicz & Marte Nordanger

The present study reports on the development of epistemic constructions in Norwegian as a second language, analysed through the lenses of usage-based theory (UBL). The study zooms in on epistemic verb-argument constructions (VACs), such as *jeg tror / jeg vet* ('I think' / 'I know') in the speech of four adult learners following an intensive language class, collected over the course of four months. Epistemic verb-argument constructions have been shown to be the most frequent epistemic marker in two learners' spoken Norwegian (Horbowicz et al. in press), thus providing an interesting topic for further investigation.

Within UBL, linguistic knowledge is said to emerge from experience (Bybee, 2006), and to consist of a network of thousands of constructions, defined as "conventionalized form- meaning pairings used for communicative purposes" (Ellis & Ferreira-Junior, 2009b, p. 188), varying in level of abstractness and complexity. Verb-argument constructions (VACs) are central components of knowing a language, as they encode "event types that are basic to human experience" (Goldberg, 1995, p. 37). In L1 acquisition studies, it has been suggested that VAC learning is driven by a few 'pathbreaking' verbs with generic meaning (Ninio, 1999). Learning is further optimized by a Zipfian type/token frequency of verbs distribution providing one very frequent exemplar of each VAC (Goldberg, 2006). This pattern was also detected in L2 English by Ellis & Ferreira-Junior (2009a), who reported that the distribution of verbs in three different VACs followed the Zipfian curve. By extending the analyses to the whole VAC-construction, Ellis & Ferreira-Junior (2009b) found that these verbs occurred in a set of fixed phrases, thus suggesting that L2 construction learning may start from lexically specific exemplars that gradually develop into abstract and productive schemas. This process is known as the *usage-based learning trajectory* (cf. Roehr-Brackin, 2014), and has been attested in several L1 and L2 studies.

The present study asks the following questions:

1. Which verbs appear in epistemic VACs, and what are the inter- and intraindividual differences in the epistemic verb repertoire over time?
2. What are the characteristics of each verb-argument construction type, and how do they develop over time?

The participants are four adult learners with diverse linguistic backgrounds and proficiency in languages besides their first language. The recorded conversations (8–9) took place between each learner and their former teacher, who is also one of the researchers.

The analyses show that while in total there are six epistemic verbs in use, *vite* and *tro* appear much more frequently than the others. Two of the learners use almost exclusively *tro* and *vite*, while the other two employ a greater range of verbs with epistemic meaning, even though their use does not always comply with Norwegian language norms. Although all the learners experience development in their epistemic repertoires, there are clear differences in obtained degrees of complexity, flexibility and thus schematicity of the epistemic VACs. We discuss the findings with reference to the constructions' frequency in input, but also their semantic transparency and discursive functions.

Literature

- Bybee, J. (2006). From usage to grammar: The mind's response to repetition. *Language*, 82(4), 711- 733.
- Ellis, N. C. & Ferreira-Junior, F. (2009a). Construction Learning as a Function of Frequency, Frequency Distribution, and Function. *The Modern language journal* 93(3), 370-385.
<https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2009.00896.x>

- Ellis, N. C. & Ferreira-Junior, F. (2009b). Constructions and their acquisition: Islands and the distinctiveness of their occupancy. *Annual Review of Cognitive Linguistics*, 7(1), 188-221.
- Goldberg, A. E. (1995). *Constructions: A construction grammar approach to argument structure* University of Chicago Press.
- Horbowicz, P., Nordanger, M. & Randen, G. T. (in press). Utvikling av epistemiske konstruksjoner i norsk som andrespråk: Variabilitet, endring og skjematisering. *NOA norsk som andrespråk*.
- Ninio, A. (1999). Pathbreaking verbs in syntactic development and the question of prototypical transitivity. *Journal of child language*, 26(3), 619-653.
- Roehr-Brackin, K. (2014). Explicit knowledge and processes from a usage-based perspective: The developmental trajectory of an instructed L2 learner. *Language Learning*, 64(4), 771-808.

Samisk og somali i norsk skule: Ei undersøking av språkideologiar blant lærarstudentar

Jonas Iversen

Som eit resultat av aukande mobilitet på tvers av landegrensar dei siste tiåra opplever mange land at nyare språklege minoritetar blir større enn urfolk og nasjonale minoritetar. Til dømes er det i dag sannsynleg at det er langt fleire som snakkar somali enn samisk i Noreg (Statistisk sentralbyrå, 2019; Johansen et al., 2019). Det er likevel eit opent spørsmål kva konsekvensar denne utviklinga vil ha for språk- og utdanningspolitikk i framtida. Denne presentasjonen undersøker difor språkideologiar blant lærarstudentar med utgangspunkt i fokusgruppeintervju kring ein vignett om to elevar som snakkar høvesvis samisk og somali, og kva språklege rettar dei har i det norske utdanningssystemet.

Fire grupper med lærarstudentar (N=13) frå to ulike lærarutdanningsinstitusjonar i Noreg tok del i studien. I fokusgruppeintervjua blei studentane mellom anna presenterte for ein vignett som involverte ein omtale av dei språklege rettane til to elevar ved ein hypotetisk skule i Oslo, der den eine eleven, Lemet, fekk opplæring i sitt heimespråk samisk, medan den andre, Aisha, ikkje fekk opplæring i sitt heimespråk somali. I denne studien blei den aktuelle vignetten konstruert for å framheve skilnaden i retten til opplæring i eige språk mellom den samisktalande og den somalitalande eleven. Samisk representerer i dette tilfellet eit minoritetsspråk med relativt sterke rettar i det norske skuleverket, medan somali representerer eit språk med svake rettar. Fokusgruppeintervjua blei tatt opp og transkribert. Lærarstudentane sine diskursar blir analyserte med utgangspunkt i Irvine og Gal (2000) sin teori om språkideologi og språkleg differensiering.

Analysen dokumenterer korleis språklege ideologiar gjorde seg gjeldande i samtalanane kring ulike elevgrupper sine språklege rettar innan norsk skule, der eit fleirtal argumenterte for dei samiske språka si særstilling i norsk lovverk med historiske og kulturelle grunnar, medan somali blei vurdert som eit framandelement i Noreg. Lærarstudentane i studien argumenterte med andre ord for dagens språkhierarki i norsk lovverk og skule. Denne studien tyder på at lærarstudentar i større grad bør lærast opp til å kunne vurdere kritisk sine eigne språkideologiar og dei språkideologiane som pregar norsk lovverk og skule, samt korleis lovverket kan hindre elevar i å dra nytte av skulesystemet (García, 2009).

Kjelder

- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Irvine, J. T., & Gal, S. (2000). Language ideology and linguistic differentiation. I P. V. Kroskrity (Red.), *Regimes of language: Ideologies, policies, and identities* (s. 35-83). Santa Fe, NM: School of American Research Press.
- Johansen, K., Møllersen, S., Tovmo, P., Aslaksen, I., & Rasmussen, T. (2019). *Samiske tall forteller 12: Kommentert samisk statistikk 2019*. Retrieved from Guovdageaidnu: Statistisk sentralbyrå. (2019). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. Henta frå: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef>

Et språktypologisk blikk på noen syntaktiske trekk i norsk innlærerspråk

Bård Uri Jensen

Språktypologi er en disiplin som tar sikte på å systematisere forskjeller og likheter mellom ulike språkspråkssystem (Andersson, 2001), i denne undersøkelsen først og fremst på det syntaktiske nivået. En viktig grunn til at vi er interessert i språktypologi og språkssystemers egenskaper, er knyttet til tverrspråklig påvirkning eller transfer, altså det at en innlærers kunnskap om et språk kan påvirke tilegnelsen av et annet (Jarvis, 2017, s. 12).

Studien som presenteres i dette innlegget, undersøker korrekthetsgraden av noen sentrale syntaktiske trekk i tekster skrevet på norsk av voksne innlærere og forsøker å avdekke hvorvidt tverrspråklig påvirkning fra førstespråket kan forklare forskjeller i korrekthetsgrad mellom ulike morsmålsgrupper. 267 tekster på B1-nivå er hentet fra Norsk Andrespråkskorpus (ASK); tekstene er skrevet av innlærere med ett av førstespråkene engelsk, tysk, polsk, spansk, somali eller vietnamesisk. Analysen grupperer tekstene på ulike måter etter morsmålenes typologiske egenskaper og sammenligner gruppene med hensyn til forekomst av feil i fire syntaktiske variabler: pronomentvang, underinvertering i hovedsetninger, plassering av setningsadverbial i hovedsetninger, og ordrekkefølgefeil generelt.

Generelt viste frekvensen av syntaktiske feil seg å være lav; mange tekster hadde 0 eller 1 feil av hver type. Analysene gir støtte til to av studiens hypoteser: En høyere andel innlærere med pro-dropp- språk som førstespråk (spansk, polsk, vietnamesisk) gjør pronomentvangfeil enn innlærere med andre førstespråk (engelsk, tysk). Dessuten er det slik at en høyere andel innlærere med relativt fri leddrekkefølge i førstespråket (spansk, polsk) gjør underinverteringsfeil enn innlærere med andre førstespråk (engelsk, vietnamesisk). En hypotese om at en lavere andel innlærere med fast negasjonsplassering i førstespråket (engelsk) skulle gjøre negasjonsplasseringsfeil enn innlærere med friere negasjonsplassering i førstespråket (tysk) ble tilbakevist. Frekvens av ordstillingsfeil generelt var lavest blant innlærerne med det mest analytiske førstespråket (vietnamesisk), som man kunne forvente. De somalitalende hadde høyest frekvens av feil generelt, men ikke spesielt høy frekvens av syntaktiske feil.

Studien gir dermed støtte til teorier om (positiv) tverrspråklig påvirkning, men trekker også frem vanskeligheter med å sammenligne ulike morsmål og ulike innvandrergupper på denne måten.

Referanser

- Andersson, L.-G. (2001). *Språktypologi och språkläktskap*. Stockholm: Liber.
- Jarvis, S. (2017). Transfer: An Overview with an Expanded Scope. I A. Golden, S. Jarvis & K. Tenfjord (Red.), *Crosslinguistic Influence and Distinctive Patterns of Language Learning: Findings and Insights from a Learner Corpus* (s. 12-28). Multilingual Matters.

Digital kommunikasjon og språk på arbeidsplassen

Kristin Lexander

Endringer i den globale økonomien i de to siste tiårene har ført til endringer i samhandling på tvers av språk og kultur. Gjennom EU-samarbeidet har det åpnet seg nye muligheter for mobilitet, som i senere tid også har ført til økt innvandring i rurale strøk i Vest-Europa (Hugo & Morén-Alegret 2008). Bruk av digital informasjons- og kommunikasjonsteknologi er et viktig aspekt ved denne mobiliteten. På den ene siden stimuleres kontakt på tvers av landegrensene og mulighetene for å leve translokale liv (Conradson & McKay 2007), og på den andre siden er digitale verktøy viktige for kommunikasjon mellom arbeidsinnvandrere og samfunnet de er innvandret til. Denne presentasjonen tar for seg nettopp denne andre og mindre undersøkte konteksten for kommunikasjon, og beskriver bakgrunnen for og de første resultatene av DigiMulti-prosjektet der vi undersøker hvilken rolle språkbruk i digital kommunikasjon spiller for inkludering og ekskludering i distriktene i Innlandet.

For å studere dette, analyseres intervju- og digitale interaksjonsdata innhentet blant litauiske arbeidsinnvandrere og deres arbeidsgivere. Litauiske innvandrere utgjør nå den nest største innvandringsgruppa i Norge, og de bosetter seg i stor grad i distriktene, med andre utfordringer og muligheter for inkludering enn det som er tilfelle i byene (Rye & Andrzejewska 2010). I presentasjonen bruker jeg begrepet *indeksikalitet* (Ochs 1992, Silverstein 2003) og *språklig repertoar* (Busch 2012) for å diskutere følgende spørsmål: Hvordan bruker deltakerne språk i den digitale kommunikasjonen og hvordan tolker de hverandres språkbruk? Hvordan påvirkes forholdet mellom samtalepartnerne av kommunikasjonen når det kommer til opplevelsen av likhet/ulikhet og inkludering/ekskludering?

Referanser

- Bush, B. 2021. The Linguistic Repertoire Revisited. *Applied Linguistics* 33 (5), 503-523.
- Conradson, D. & D. McKay. 2007. Translocal Subjectivities: *Mobility, Connection, Emotion, Mobilities* 2 (2), 167-174
- Hugo, G. & R. Morén-Alegret. 2008. International Migration to Non-Metropolitan Areas of High Income Countries: *Editorial Introduction. Population, Place and Space* 14, 473-477.
- Ochs, E. 1992. Indexing gender. I Duranti A. & C. Goodwin (red.) *Rethinking context: Language as an interactive phenomenon*. Cambridge University Press, 335-358.
- Rye, J. F. & J. Andrzejewska. 2010. The structural disempowerment of Eastern European migrant farm workers in Norwegian agriculture. *Journal of Rural Studies* 26, 41-51.
- Silverstein, M. 2003. Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language & Communication* 23(3-4), 193- 229.

Om å investere i R-U-M-P-E: En etnografisk studie av lese- og skriveopplæringen for voksne nyankomne

Marte Monsen

Grunnleggende lese- og skriveopplæring for nyankomne voksne, også kalt alfabetisering, er et felt der forskning viser at opplæringen i liten grad lykkes (Franker & Skeppstedt 2007, Monsen 2015). Dette innlegget tar utgangspunkt i data fra et prosjekt der 13 flyktninger fra Kongo blir fulgt fra flyktningeleiren i Uganda og gjennom de første årene i Norge. Prosjektet har en lingvistisk etnografisk tilnærming, noe som innebærer at vi følger deltakerne både i deres dagligliv og i deres opplæring, med det som formål å få innsikt i emiske perspektiver på språklæringen (Rampton 2019). Blant flyktningene finner vi «Sarah», som er bosatt i en kommune som vi i prosjektet kaller «Rørøy». Det er hennes grunnleggende lese- og skriveopplæring og konteksten rundt denne som er tema for innlegget, som undersøker *hvilke premisser som er tilstede for at Sarah skal investere i grunnleggende lese- og skriveopplæring*.

Studiens teoretiske utgangspunkt er Bonny Nortons teorier om *Investment* (Norton 2013). Dette rammeverket supplerer det psykolingvistiske begrepet motivasjon med det mer sosialt orienterte begrepet investering. Dette begrepet fanger opp samspillet mellom enkeltpersoner og samfunnet. Hvordan mennesker forholder seg til å lære et nytt språk, og hvor vellykket læringen er, kan avhenge av identiteter, språkideologier og oppfattede fordeler i form av symbolsk og / eller økonomisk kapital i vertssamfunnet (Norton, 2013).

Resultatene av undersøkelsen indikerer at til tross for at undervisningen Sarah får på mange områder bryter med rådende normer for hva som er god lese- og skriveopplæring for voksne som skal lære å lese på et språk de ikke kan, er det tydelig at Sarah investerer i opplæringen. Dette settes i sammenheng med at det er en rekke premisser til stede i konteksten rundt opplæringen som blant annet tilskriver Sarah identitet som aktør i sin egen opplæring.

Referanser

- Franker, Q. & Skeppstedt, I. (2007). Alfabetiserings-utbildning i Norden: Sluttrapport frå kan-projektet: kartlegging av alfabetisering i Norden, Stockholm: Institutet för svenska som andraspråk (ISA).
- Monsen, M. (2015). Andrespråksdidaktisk forskning på voksenopplæring i Norge: En oversikt fra 1985 til i dag. *NOA: Norsk som andrespråk*(1-2): 273-390.
- Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation: 2nd edition*. Bristol, Buffalo, Toronto: Multilingual matters.
- Rampton, B. (2019). Interactional sociolinguistics. *The Routledge Handbook of Linguistic Ethnography*. K. Tusting. London: Routledge.

Learner translations of metaphor

Susan Nacey & Siri Først Skogmo

This paper investigates metaphor in learner translations, to explore both the real and perceived translatability of metaphor. Metaphor has traditionally been considered difficult to translate, and much previous work has focused on the translatability of metaphor and top-down development of guidelines for metaphor translation (see e.g. Philip, 2019). By contrast, our study is situated in the field of Descriptive Translation Studies (DTS), investigating what translations actually *are* rather than what they “should” be (Toury, 2012). Our research goals are two-fold. First, we follow the DTS approach by producing an empirical description of the various strategies learners apply to L1-L2 translation (i.e. *what* student translators do with metaphor). Second, we explore learner perceptions concerning their perceived challenges and motivations for translation choices (i.e. *why* they do what they do).

Our informants consist of Norwegian L1 students enrolled in English courses at Norwegian universities: that is, L1 Norwegian to L2 English translation. We identify and categorize their individual translations of metaphors from a single Norwegian source text (ST) specifically designed for this study, thereby providing comparative descriptions of multiple translated texts (TTs) derived from the same ST. We crafted our ST text to mirror the genre of newspaper horoscopes, and in this way to ensure a natural context for metaphors with varying degrees of L1-L2 transparency, sometimes necessitating creative solutions.

Metaphors are identified using the Metaphor Identification Procedure Vrije Universiteit for English and its Scandinavian version for Norwegian (Nacey et al., 2019; Steen et al., 2010). Our first research aim is achieved through categorization of all identified TT metaphors following a taxonomy adapted from Toury (2012). To address our second research aim, we observe and analyze classroom discussion concerning translation challenges and solutions, subsequent to the students’ independent translation and submission of their TTs.

In general, we find a great variety of translation solutions for the ST metaphors, and that conventionality plays an important role. Translation of expressions that are more obviously metaphorical triggers a greater number of alternative metaphors, as the translators are less able to rely on codified correspondences and have to therefore search farther afield for the best translation equivalent. Other decisive factors include the perceived purpose, style, and target readership of the text, as well as the degree of consistency of the metaphorical imagery in the ST.

In this presentation, we approach both research questions by primarily focusing on student translations of one particular cultural-specific, non-conventional metaphor in our data: the phrase *BlåSwix-føre* in the sentence *I dag blir blir det rett og slett BlåSwix-føre for deg*, a metaphorical allusion where the outlook for perfect skiing conditions refers to the outlook for a perfect day. We first present the students’ various translations in light of Toury’s taxonomy and then discuss the reasons for their choices, based on their retrospective reflections concerning what they regard as the ‘best’ translations of the metaphor.

References

- Nacey, S., Greve, L., & Falck, M. J. (2019). Linguistic metaphor identification in Scandinavian. In S. Nacey, A. G. Dorst, T. Krennmayr, & W. G. Reijnierse (Eds.), *Metaphor identification in multiple languages: MIPVU around the world*. Amsterdam: John Benjamins, pp 148-172.
- Philip, G. (2019). Metaphorical reasoning in comprehension and translation: An analysis of metaphor in multiple translations. In A. M. Piquer-Piriz & R. Alejo (Eds.), *Metaphor in foreign language instruction: Studies in honor of Fiona MacArthur*. Berlin: Mouton de Gruyter, pp 131-148.

- Steen, G. J., Dorst, A. G., Herrmann, J. B., Kaal, A. A., Krennmayr, T., & Pasma, T. (2010). *A method for linguistic metaphor identification: From MIP to MIPVU*. Amsterdam: John Benjamins.
- Toury, G. (2012). *Descriptive translation studies-- and beyond* (2nd edition). Amsterdam: John Benjamins.

Metaspråklig bevissthet som utgangspunkt for andrespråklæring

Gunhild Randen

Siden 80-tallet har metaspråklig bevissthet har fått økende oppmerksomhet i studier av litterasitet, og de positive sammenhengene mellom metaspråklig bevissthet og skriftspråkutvikling er godt dokumentert. Man har også kunnskap om at flerspråkighet kan være en fordel i utvikling av metaspråklig bevissthet hos barn. Når det gjelder hvilken rolle metaspråklig bevissthet spiller i utviklingen av skriftkyndighet på et andrespråk, ser det ut til å være en generell antagelse at det er en positiv sammenheng, men man har per nå lite kunnskap om hva som kjennetegner denne sammenhengen (Simard & Gutiérrez 2018, s. 205).

Formålet med studien jeg skal presentere fra, er å utforske hvilken rolle metaspråklig bevissthet og metaspråk har i voksne innlæreres andrespråklæring. Studien er en del av KongNor-prosjektet. Jeg benytter en tverrspråklig innfallsvinkel til metaspråklig bevissthet (cross-linguistic awareness jf, Jessner 2008) for å forstå hvordan 3 voksne innlærere av norsk gir uttrykk for sin forståelse av språklig form, og hvordan de bruker tverrspråklig bevissthet som redskap i andrespråklæringen. Denne presentasjonen vil rapportere fra datapunkt 1, der jeg retter særlig oppmerksomhet mot metaspråklig bevissthet i tilknytning til informantenes tidligere tilegnede språk.

Referanser

- Jessner, U. (2008). Language awareness in multilinguals: Theoretical trends. I J. Cenoz & N. H. Hornberger (Red.), *Knowledge about language* (bd. 6, s. 357-369). New York: Springer.
- Simard, D. & Gutiérrez, X. (2018). The Study of Metalinguistic Constructs in Second Language Acquisition Research. I P. Garret & J. M. Cots (Red.), *The Routledge Handbook of Language Awareness* (s. 205-221). New York, London: Routledge.

Morsmål, navngitte språk, språklige repertoarer og transspråking

Guri Bordal Steien

Med utgangspunkt i etnografiske observasjoner av språklige praksiser i undervisningssammenhenger og hverdagsliv samt i språklige selvbiografier fortalt av kongolesere i Norge vil jeg i dette innlegget diskutere hvordan språkbakgrunn kan omtales og konseptualiseres både fra et emisk og et etisk ståsted. Nærmere bestemt vil jeg diskutere ulike begreper som er brukt i hverdagstale og i språkvitenskapelig forskning for å beskrive språkbakgrunn på inividnivå, særlig morsmål (eller førstespråk), navngitte språk ("norsk", "mashi"), språklige repertoarer og transspråking. Målet mitt er, på den ene siden, å gi innsikt i det mangfoldet av språkbakgrunner som finnes og, på den andre siden, å vise hvordan ulike språkbakgrunner kan forstås og omtales fra et teoretisk perspektiv.

Laterals in English, Norwegian and German

Gjertrud Stenbrenden

This paper reports some findings from acoustic analyses of laterals, or /l-type sounds, spoken by native speakers of English, German and Norwegian. The recordings are part of a corpus still being compiled, COLATERAL, which will comprise a high number of recorded laterals pronounced in a variety of phonetic contexts, in classical singing as well as in speech. The compilation of the corpus has been undertaken by Wencke Ophaug and the present writer at the University of Oslo, and the corpus will eventually be made available to other researchers (Ophaug and Stenbrenden 2017).

Laterals are oral sounds produced with the sides of the tongue lowered, and with the tip or front blade of the tongue touching the alveolar ridge; some realisations have an additional velar gesture (Sproat and Fujimura 1993). These realisations have traditionally been divided into 'clear/light' and 'dark/velarised' allophones, respectively, and different languages make use of these in varying ways. In other words, lateral realisations are language- and accent-specific, as stated in various textbooks on the subject: German is supposed to have only clear laterals, as does Standard Eastern Norwegian, although dialects of Norwegian utilise a wide array of lateral realisations, ranging from palatalised to strongly velarised or retroflexed. For English, the picture is complicated: General American tends to have fairly velarised allophones in all positions (Giles and Moll 1975; Wells 1982); Received Pronunciation makes use of clear and dark allophones in complementary distribution (Barry 2000); Scots and Scottish Standard English generally have dark laterals only, and Irish English uses clear laterals (Hughes, Trudgill and Watt 2005).

Thus, laterals stand out as potential markers of foreign-accented English, German and Norwegian, and indeed of any L2-produced language. In foreign language teaching, it is therefore important to identify the precise differences between laterals in the learners' L1 and L2 in order to enable the instructor to teach laterals in specific ways, whether in singing or in speech.

The present paper will attempt to answer the following questions. Are textbook descriptions of language-specific laterals correct and sufficient? How are English, Norwegian and German laterals different, along acoustic-articulatory parameters such as formant frequencies (F1 and F2), duration and lip protrusion? What makes a lateral 'dark'? What are the possible articulatory correlates to the observed acoustic differences? Preliminary analyses suggest that F2 and duration are the most relevant variables for cross-linguistic description of laterals.

References

- Barry, M. C. 2000. A phonetic and phonological investigation of English clear and dark syllabic /l/. *Bulletin de la Communication Parlée* 5: 77-88.
- Giles, S. and K. Moll. 1975. Cinefluorographic study of selected allophones of English /l/. *Phonetica* 31: 206-227.
- Hughes, A., P. Trudgill and D. Watt. 2005. *English Accents and Dialects*. London: Hodder Arnold.
- Ophaug, W. and G.F. Stenbrenden. 2017. Laterals in Singing and Speech. *Journal of Singing* 74(1): 61-76.
- Sproat, R. and O. Fujimura. 1993. Allophonic variation in English /l/ and its implications for phonetic implementations. *Journal of Phonetics* 21: 291-311.
- Wells, J.C. 1982. *Accents of English*. Cambridge: Cambridge University Press.

Syllable structure in English speech produced by Congolese refugees with long transits in Uganda

Ida Syvertsen and Guri Bordal Steien

This paper will present the theoretical background, participants and methods, and preliminary results from an ongoing study exploring the phonological features of English speech produced by Congolese refugees in Norway. This is a sociolinguistic study within the conceptual framework of *mobile resources* (Blommaert, 2010), *translingual practice* (Canagarajah, 2013) and *metrolinguism* (Otsuji & Pennycook, 2010), and is both part of a larger project exploring various aspects of English speech produced by multilingual speakers in Norway, and a larger, longitudinal project exploring the linguistic repertoires of Congolese in Norway (see Steien & Monsen, forthcoming).

Upon arrival in Norway, the participants in this study have been exposed to highly fluid and dynamic linguistic feature pools (Mufwene, 2001; Blommaert, 2010) in DR Congo and Uganda, and their repertoires are made up of features from several languages, mainly Kinyabwisha, Lingala, Kiswahili, French and English (Steien & Golden, forthcoming). Given their varied repertoires, their production in English is characterized by crosslinguistic influences that are unusual for most English-speaking interlocutors with Norwegian as their dominant language.

The data presented in this paper stem from a case study of the English syllable structure of ten newly-arrived refugees. A production experiment inspired by Labovian sociolinguistics (Drager, 2018; Labov, 2006) was designed to elicit syllables that in written language and in other varieties of English have complex consonant clusters (e.g. *extra*, *splash*, and *sprint*).

The participants are recorded in three speaking styles: word list, reading of a passage and an informal conversation. The recordings are analysed acoustically to determine strategies for encountering consonant clusters. The results indicate four main strategies, one unmarked realisation and three marked ones: consonant deletion (e.g. *extra*, [ˈetrə]) schwa insertion (e.g. *splash*, [spəˈlɑːʃ]), and vowel insertion with vowel harmony (e.g. *sprint*, [spəˈrɪntɪ]).

References

- Blommaert, J. (2010). *The sociolinguistics of globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Canagarajah, S. (2013). *Translingual practice: Global Englishes and cosmopolitan relations*. London: Routledge.
- Drager, K. (2018). *Experimental research methods in sociolinguistics*. London: Bloomsbury.
- Labov, W. (2006). *The social stratification of English in New York City*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mufwene, S. (2001). *The ecology of language evolution*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Otsuji, E., & Pennycook, A. (2010). Metrolinguism: fixity, fluidity and language in flux. *International Journal of Multilingualism*, 7(3), 240-254, DOI: 10.1080/14790710903414331
- Steien, G. B., & Golden, A. (forthcoming). "I Kongo har vi vært sånn flerspråklige." On speakers' experiences of linguistic fixity and fluidity across time and space. *Awaiting peer review for International Journal of Multilingualism*.
- Steien, G. B. & Monsen, M. (Eds.), (forthcoming). *Language across time and space*. Awaiting decision for Multilingual Matters.

Digital kommunikasjon og språk i skole-hjemsamarbeidet

Hilde Thyness

Denne presentasjonen skal legge fram forskningsdesignet for mitt PhD-prosjekt hvor jeg skal undersøke hvilken rolle språkbruk i det digitale skole-hjemsamarbeidet spiller for inkludering og ekskludering av arbeidsinnvandrere i rurale strøk. Presentasjonen skal tydeliggjøre sammenhengen mellom forskningsspørsmål, teori og metode og fokusere på hvordan jeg planlegger å få fram dette i den første planlagte artikkelen.

Bakgrunnen for forskningsprosjektet er følgende tre aspekter: 1) Norge er i økende grad et flerkulturelt samfunn, hvilket avspeiler seg i klasserommet og dermed også i skole-hjemsamarbeidet (Aamodt, 2013); 2) Kommunikasjon mellom skole og hjem og i foreldregrupper finner i økende grad sted gjennom digitale kanaler; 3) Det ligger høye politikkforventninger på skole-hjemsamarbeidet som ledd i integreringsarbeidet (Opplæringslova (§ 13-3d), Læreplan, overordnet del, 3.3.).

Skjæringspunktet mellom disse forholdene vil bli undersøkt gjennom en kvalitativ undersøkelse av litauiske innvandrere som foreldre i rurale strøk i Norge. Litauere oppgir at de i stor grad kommer til Norge for å arbeide (84%), de har ofte lavere utdanningsnivåer enn andre innvandrergupper og er overrepresentert i lavinntektsgrupper. Mange blir her lenger enn de i utgangspunktet hadde planlagt (Steinkellner, 2015). Dette har stor innvirkning på deres sosioøkonomiske status og hvordan de investerer i å lære seg norsk.

Datamaterialet vil bli innhentet gjennom utdrag fra deltakernes digitale kommunikasjon og etnografiske intervjuer, hvor deltakernes språkbruk i ulike digitale kanaler vil bli visualisert i mediagrammer (Lexander & Androutsopoulos, 2019). Jeg planlegger å intervju 4-6 foreldre og kontaktlærerne deres. Med mediagrammene som utgangspunkt, ønsker jeg å snakke med foreldrene og lærerne minst tre ganger for å få et så nyansert datagrunnlag som mulig. For å nærme meg et svar på det overordnede fokuset for ph.d.-prosjektet, er forskningsspørsmålene som er planlagt besvart i den første artikkelen:

Hvordan bruker deltakerne språk i det digitale skole-hjemsamarbeidet og hvordan tolker de litauiske foreldrene sin egen og samtalepartnerens språkbruk? Hvordan opplever de kommunikasjonen når det gjelder inkludering/ekskludering?

Siden forskningsoppgaven vil undersøke integrering og inkludering fra et sosiolingvistisk perspektiv, hvor elementer som språklæring, holdninger, ideologier og makt er sentrale, vil det teoretiske rammeverket bygge på to komplementære retninger. Douglas Fir Group's transdisciplinary framework for second language acquisition (2016) vil bidra til å analysere språkbruk og opplevelse av språkbruk som forhandling mellom personer, hvor personer som lærer seg andrespråk enten kan få tilgang til eller oppleve ekskludering fra grupper de søker inkludering i. Darwin og Norton's model of investment (2015) vil bidra til en forståelse av foreldrenes investering i å lære seg norsk basert på hvordan de ser seg selv som framtidige medlemmer av lokale språksamfunn, slik som foreldregruppa og som deltaker i skole-hjemsamarbeidet.

Referanser

- Aamodt, S. & Hauge, A.-M. (2013). Snakk med oss: samarbeid mellom foreldre, barnehage og skole i et flerkulturelt perspektiv. Oslo: Gyldendal akademiske.
- Darwin, R., & Norton, B. 2015. Identity and a model of investment in applied linguistics. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 36-56. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0267190514000191>
- The Douglas Fir Group. 2016. A transdisciplinary framework for SLA in a multilingual world. *The Modern Language Journal*, 100, 19-47

- Opplæringslova. 2016. Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_3#%C2%A73-5
- Kunnskapsdepartementet. 2017. Overordnet del – verdier og prinsipper. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/37f2f7e1850046a0a3f676fd45851384/overordnet-del---verdier-og-prinsipper-for-grunnopplaringen.pdf>
- Lexander, K.V. & Androutsopoulos, J. 2019. Working with mediagrams: a methodology for collaborative data collection and analysis of mediational repertoires in multilingual families. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. DOI: <https://doi.org/10.1080/01434632.2019.1667363>
- Steinkellner, A. 2015. Befolkningens utdanningsnivå og arbeidsmarkedsstatus. *Statistisk sentralbyrå* (Rapporter 2015/11).